

ریشه بخشی از این رویدادها در اسطوره‌ها یا تاریخ شفاهی است. یکی از این موارد در تاریخ معاصر ایران، مکان‌هایی است که رویدادهای سال ۵۷ را در برمی‌گیرد از جمله ۱۲ بهمن ماه و ورود بنیان‌گذار انقلاب اسلامی به ایران. بی‌شک یکی از مهم‌ترین اتفاقات انقلاب در فرودگاه مهرآباد رخ داده است. «مهدی حجت» معمار و بنیان‌گذار سازمان میراث فرهنگی، چندی قبل خاطره جالبی را در این خصوص در برنامه دستخط بیان کرد. «وقتی حضرت امام (ره) به تهران تشریف آوردند، چون من سازنده فرودگاه مهرآباد بودم، این فرودگاه زمان شاه خراب شده بود و چند نفر کشته شدند و من آن ساختمان را آنجا تمام کرده بودم، بنابراین کلیدهای فرودگاه دست من بود. برای آمدن حضرت امام (ره) قرار بر این بود که با فرودگاه هماهنگ کنیم که این کار چطور انجام شود. وقتی حضرت امام (ره) تشریف آوردند، آن روز وقتی پیاده شدند در جایی آمدند که من و ایشان در یک حلقه ای بودیم که جوانان تنومندی دور ایشان را گرفته بودند که هجمه نشود، من و ایشان با هم بودیم که به هر دری می‌رسیدیم من آن در را باز می‌کردم و با هم رد می‌شدیم و در را می‌بستم. انتهای آن چون در جایی بود که سیم برق دوربین‌های تلویزیون نمی‌رسید، از داخل آن فیلمی موجود نیست که من و امام (ره) به همراه هم بودیم؛ این هم غصه من در همه عمرم است».

● مهرآباد؛ مهریه عصمت‌الدوله

بنیان‌گذار انقلاب در کدام ترمینال از هواپیما پیاده شد؟ می‌دانستید این ترمینال به دلیل اهمیت تاریخی و فرهنگی آن، هم اکنون در فهرست آثار ملی قرار دارد؟ ترمینال شماره ۱ در ۱۱ بهمن سال ۹۵ به دلیل ورود امام خمینی (ره) به ایران از این ترمینال و سخنرانی در آن، در فهرست ثبت آثار ملی قرار گرفت.

اما از تاریخچه فرودگاه مهرآباد چه می‌دانیم. فرودگاهی که در میان زمین‌های روستای «حسین‌آباد» ساخته شد. زمین‌های این روستا متعلق به «حاجی میرزا آقاسی» صدراعظم محمدشاه قاجار بود. زمانی که ناصرالدین شاه پسر محمدشاه قاجار به پادشاهی رسید؛ میرزا آقاسی این روستا را به او تقدیم کرد. بعدها «ناصرالدین شاه» این روستا را که در جنوب غربی تهران قرار داشت به دخترش «عصمت‌الدوله» به عنوان مهریه داد.

عصمت‌الدوله در ۱۲ سالگی با «دوست‌محمدخان معیرالممالک» ازدواج کرد و نام زمین‌های روستای حسین‌آباد به همین مناسبت به مهرآباد تغییر پیدا کرد. بعدها به دلیل خرج‌های بی‌رویه خاندان معیرالممالک و بدهی‌های کلان این خانواده، مهرآباد از تملک او و همسرش خارج شد و دادخواهی دوستعلی معیری پسر دوست‌محمدخان هم نزد رضاشاه بی‌فایده بود. به این ترتیب تملک زمین‌های مهرآباد به دست رضاشاه افتاد و او با بخشیدن حق انحصاری پرواز به شرکت هوایی آلمانی یونکرس در مهرآباد، عملاً فرودگاهی با همین نام در سال ۱۳۱۷ تأسیس کرد. مهرآباد بعد از فرودگاه مسجد سلیمان، قلعه مرغی، بندرلنگه و فرودگاه خرم‌آباد به پنجمین فرودگاه ایران تبدیل شد. تا پیش از تأسیس فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، مهرآباد عنوان بین‌المللی را در کنار نام خودش یدک می‌کشید...

● این شعر حمید سبزواری

در سالن ترمینال ۱ فرودگاه مهرآباد در ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ سرودی هم خوانده شد که در فهرست میراث ناملموس همزمان با ثبت ملی ترمینال شماره ۱ در فهرست آثار ملی قرار گرفت. سرود توسط گروهی از دانش‌آموزان خوانده شد که معلمشان شهید «محمدعلی رجایی» (یکی از نخست‌وزیران و رؤسای جمهوری اسلامی ایران) بود. پرونده سرود «خمینی ای امام» پیشتر در ۱۳۹۱ و در هشتمین همایش ثبت آثار تاریخی نتوانسته بود رضایت کارشناسان دفتر ثبت را برای ملی شدن جلب کند. به گفته آتوسا مؤمنی، مدیرکل دفتر ثبت در آن زمان، برای ثبت این سرود باید امضای آهنگساز «حمید شاهنکیان» و خواننده و شاعر این سرود، مرحوم استاد «حمید سبزواری» در پرونده وجود می‌داشت. همچنین به دلیل معارض بودن وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نامه‌ای مبنی بر رضایت اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی هم باید به پرونده اضافه می‌شد؛ اما سرانجام این پرونده چهار سال بعد یعنی در ۱۱ بهمن ۹۵ به نتیجه رسید. مرحوم سبزواری که این شعر را سال ۴۲ و زمان تبعید امام (ره) به عراق سروده، گفته است: «من ۱۲ بهمن در سه چهار کیلومتری فرودگاه مانده بودم و نتوانستم اجرای شعرم را مقابل امام ببینم!». بنیان‌گذار انقلاب پس از آن با خودرو بلیرز آبی ضد گلوله‌ای که «محسن رفیق دوست» طراحی کرده و خودرانده‌اش بوده راهی بهشت زهرا (س) می‌شود. اما در طول این مسیر این خودرو از کدام خیابان‌ها عبور کرده است؟

گذری دوباره در مسیر
مکان رویدادهای ۱۲ بهمن ۵۷

از مهرآباد تا مدرسه رفاه

